

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 1 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5 sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petletnosti za enkrat 18 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 3 vin. Vse in zabavo vsaka petletnost 24 vin. Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštne proste.

Umor ministrskega predsednika grofa Stürgkha.

Smrt ima dandanašnji na svetu ogromno žetev. Ljudi kosi in podira kar trumoma in kupoma. Cloveštva se je polotila neka mrtvica, da se niti ne zaveda tega velikanskega umiranja. Če se poroča o kupih, o stoterih, o tisočerihi, ki so mrtvi obležali na bojnih pozoriščih, se v javnosti poveča in pomnoži pozornost. Smrt nekaterikov ali celo posameznika ostane navadno neopažena.

Preteklo soboto, dne 21. oktobra, pa si je smrt na Dunaju izbrala žrtev, ki je javnost ne more puščati v nemar. Oseba, ki je padla kot njena žrtev, je bila v javnosti veleuvaževana, ker se je gibala na višinah življenja, moči in oblasti. Izguba dobrega, previdnega in izkušenega državnika, kakor je bil avstrijski ministrski predsednik grof Stürgkh, je v resnih in težkih časih, v katerih se sedaj nahaja naša monarhija, velik in hud udarec.

Ni pa samo močan utis napravila smrt grofa Stürgkha, temveč zbudila je tudi veliko in splošno ogorčenje. Umor je onusen in velik zločin, ki je vreden vse obsodbe, naj izhaja iz tega ali onega nagiba. Morilec je dr. Friderik Adler, tajnik nemške socialdemokratske stranke, sin socialdemokratskega voditelja in poslanca dr. Viktorja Adler. Kateri so bili podrobni nagibi, ki so tega duševno prenapetega moža nagnili k temu strašnemu zločinu, še ni znano. Sodnijska preiskava bo to dognala. O tem groznem činu, ki se je dogodil v soboto popoldne ob 3. uri, priobčimo po poročilih, došlih iz Dunaja, naslednje podrobnosti:

Umor.

Ministrski predsednik grof Stürgkh je skoraj vsak dan kosil v hotelu Meißl in Schaidt v veliki jedilnici pri svoji navadni mizi. Tudi v soboto med 2. in 2. uro popoldne je prišel grof Stürgkh v dvorano. V njegovi družbi sta se nahajala tirolski namestnik grof Toggenburg, ki se je bil pripeljal isti dan zjutraj na Dunaj in je nameraval zopet odpoto-

vati, in baron pl. Aehrenthal, ulanski ritmojster izven službe, brat rajnega zunanjega ministra grofa Aehrenthala.

Pri tretji mizi od mize ministrskega predsednika grofa Stürgkha se je vsedel mož, ki ga v hotelu, kamor so zahajali večinoma redni gostje, še niso zapazili, a se ni razlikoval v zunanosti od drugih gostov. Bil je to mož približno 30 do 40 let star, velik, širokopleč, plavalasih pristriženih brk, z očali, dolgih skrbno počesanih las. Vsedel se je tako na stran mize, da je imel pred seboj Stürgkhovo mizo, sedel je nasproti ministrskemu predsedniku. Nasproti grofu Stürgkhu je sedel s hrbtom proti opisanemu možu baron pl. Aehrenthal. Grof Stürgkh je kosil, živahno se razgovarjajoč, pri črni kavi je kadil smoko. Tudi tujece je pokosil in je že pokačal.

Družba grofa Stürgkha je nameravala oditi — kar vstane tujece in gre proti mizi ministrskega predsednika. Grof Stürgkh in grof Toggenburg sta videla, ko se je bližal. Mislila sta, da hoče obiskati družbo pri sosedni mizi. Ko se je pa mož približal mizi grofa Stürgkha, je skoraj tekel; vtaknil je roko v žep; predno je kdo mogel slutiti, kaj namerava, je stopil na stran h grofu Stürgkhu in je nameril svoj brovning-samokres proti njegovi glavi. Stürgkh je najbrže zadnji trenutek slutil, da obisk velja njemu in se je nagnil nekoliko na stran, a sumil ni, da bo kaj tako groznega; obraz je imel ljubeznjiv. Kar se pričeli že padati strelci: trije po vrsti. Tujece je — to so vsi videli — streljal na grofa Stürgkha. Meril je na glavo in je le predobro žadel. Stürgkh se je nagnil na stran, nato padel na tla; kri se je razlila čez njegov obraz in polila njegovo obleko.

Skoraj ni mogoče predstavljati si strašno grozo, ki je zavladala v dvorani; posebno oba tovariša ministrskega predsednika sta bila osupnjena, a le za trenutek. Grof Toggenburg je takoj vstal in dvignil stol kot orožje proti morilecu. Zločinec je hitel po dvorani proti vratom, za njim sta letela Toggenburg in Aehrenthal. Ko je prišel napadalec do vrat, mu je prišel nasproti plačlini natak Grumbach, ki je planil proti morilecu. Krepka roka natakarjeva je pritisknila na tla, še vedno z revolverjem oboroženo morilčevo roko; med tem, ko sta se borila, je počil četrti strel. Krogla iz zadela Aehrenthalovo desno stegno in ga lahko ranila, a morilec je bil ukroten; razorožili so ga in prijeli. Liki blisku hitro se je razširila govorica o napadu na grofa Stürgkha. Tako je prihitel pomožni voz dunajskega rešilnega društva z enim zdravnikom, ki je takoj videl, da ni no-

bene pomoči več. Grof Stürgkh je takoj po napadu umrl. Baron Aehrenthal je bil ranjen na spojnem desnem stegnu; obvezali so ga in prepeljali v bolnišnico; krogla, ki je ranila Aehrenthala, je oplazila še tudi natakarjevo roko, ki je držal morileca za roko. Kmalu po napadu so prišli policijski predsednik baron pl. Gorup, načelnik kazenske policije dv. svet. Stukkar in drugi policijski uradniki. Prve pozvedbe je vodil policijski predsednik sam. Zaslivanje je trajalo več ur. Po četrti na 5. uro so po prvem zaslišanju prepeljali morileca z avtomobilom v policijski zapor. Morilec je bil miren, ko so ga odpeljali.

Po umoru.

Ko se je grof Stürgkh zgrudil na tla, je brizgnila kri po tleh. Krog umorjenega je naenkrat bila luža krvi. Nekateri gostje, ki niso hoteli za morilecem, so priskočili h grofu, da bi mu pomagali. Pa je bilo vse zaman. Poklicani zdravnik je tudi še poskusil zadnje sredstvo, ko mu je vbrižgnil neko tekočino, pa ni bilo več življenja v grofu. Nato je zdravnik izjavil smrt. Stürgkhovo truplo je ostalo v dvorani, dokler ni dognala sodnijska komisija dejanskega položaja. Po četrti na 6. uri so mrliča prepeljali v poslopje ministrskega predsedstva, kjer so ga položili na mrtvaški oder.

V nedeljo dopoldne se je izvršila uradna raztelesba grofovega trupla. Po uradnem zapisniku o raztelesenju, ki je trajalo približno 3 ure, je morilec izstrelil iz malega revolverja 3 strele proti grofovi glavi in sicer 2 proti čelu, enega pa proti nosni kosti. Strela proti čelu sta bila tako izstreljena, da sta prodrli krogli možgane, kjer sta obtičali, tretji strel je prodril od zgoraj; krogla je prodrila skozi kosti obraza in je obtičala v vratu. Krogli, ki sta prebili črepijo, sta bili smrtonosni. Smrt je morala takoj nastopiti.

V ponedeljek zjutraj je bila naprava mrtvaškega odra v palači ministrskega predsedništva dovršena. Truplo je ležalo na odru v slavnostni dvorani v I. nadstropju. Dvorana je bila vsa črno prevlečena. Pri vzglavju odra je bil postavljen visok bronast križ. Pri vnožju odra so bili postavljeni na oglih 4 veliki srebrni svečniki, vsak z 10 svečami. Na treh stopnjicah je stalo na vsaki strani po 11 srebrnih svečnikov. Pri vnožju rakve je bila na rdečem žamet postavljena grofovska krona in razni redovi in odlikovanja rajnega ministrskega predsednika. Bolj spodaj ob vnožju rakve je stalo razpelo z 2 svečni-

LISTER.

† Nadučitelj Anton Lajnsic.

V spomin napisal Ivan Kvac.

Orna zastava je dne 17. in 18. oktobra na šoli v Smartnem v Rožni dolini pričala, da je umrl njen nekdanji nadučitelj, mož stare korenine, blag, naroden učitelj „stare šole.“ Navadno se takl može drže svojega, to je, kakor je bilo v „tistih časih.“ A Ant. Lajnsic je delal izjemo: on je napredoval s časom, pa pri tem je ostal vedno iskren prijatelj šole in cerkve. Poučeval je 47 let, od teh 30 v rožnodolski šoli. Tukaj je odgojil — bi se moglo reči — dva zaročaja; vsi so ga poznali kot vrlega učitelja in spoštovali kot pravega slovenskega rodoljuba.

In res je bil rajni Lajnsic naroden učitelj in krščanski mož-rodoljub, kakoršnih je malo prešlo iz stare dobe v novo. Kako vestno je izpolnjeval svoj poklic in kako skromno se je obnašal pri vsaki priliki, o tem vedo pripovedovati njegovi mnogobrojni učenci. On ni iskal slave niti bogastva, hotel je živeti v krogu svojih, v krogu svoje ljubljene obitelji, katero je skrbno vzgojil, kakor malokdo. Izmed sedmerih otrok je eden župnik v Smartnem pri Vurbergu, eden doktor prava, najmlajši uradnik, trije so trgovci, hčerka Malčika mu je pa ob strani ljubeznjive gospe lajšala težave osivele starosti.

Poleg odgoje otrok mu je bila mila glasba. Bil je izvrsten organist. Njega sladko in ubrano orgljanje poslušati je bila prava slast. V svoje napeve je polagal čut pobožnosti zjedinen z narodnim duhom. Sploh je po svoji naravi bil človek tiho-vesel in mirno premišljen. Za šolo je živel, za cerkev čutil, a za narod deloval.

Pri pogrebu dne 18. oktobra se je pokazalo, kako je bil rajni nadučitelj Anton Lajnsic priljubljen. V Gaberju pri Celju, kjer je živel zadnjih 13 let v zaslužnem pokoju, se je zbralo mnogo ljudstva, zlasti Rožnodolčanov, da izkažejo svojemu čislavanemu in zaslužnemu nadučitelju poslednjo čast. Rožnodolski pevski zbor je zapel pred hišo žalosti in ob odprtem grobu dve krasni žalostinki, jako ginljivo slovo umrlemu, saj so bili po večini njegovi učenci in učenke in ravno s tem so hoteli pokazati svojo hvaležnost rajnemu priljubljenemu učitelju. Vsak navzoči je vzdihnil iz srca: Bog Ti daj večni mir, preblagi stari učitelj!

Se do letos je bil g. Lajnsic večinoma zdrav, in kdor ga je videl, kako je krepkega telesa, bil bi se nadejal, da bo še nekaj let užival zaslužni pokoj, če tudi je že dosegel redko starost 80 let.

Mlajšemu rožnodolskemu zaroču boči za zgled v svoji službi ostareli učitelj zaradi svojih dobrih lastnosti, pa tudi značajnosti in dobrosrčnosti. On je umel odgojevati v krščansko-narodnem duhu in skrbel za odgojitev pravih značajev, kateri naj bi imeli za vzor goslo: „S svojimi sosedi živim, z istoverci verujem, a s svojimi brati umiram.“

Bodi Ti, preblagi učitelj in moj nekdanji tovariš, lahka slovenska zemljica, kjer si celo svoje živ-

ljenje sejal seme narodne prosvete in krščanske ljubezni!

Kje ste grobovi?

Ortica. Napisal Matko Krevh.

Vernih duš dan.

Nad vse otožen je ta dan. Spominjamo se rajnih, ki so nas zapustili ter se preselili na pokopališče, da si odpočijejo. Naše oči jih iščejo v hiši, krog doma; natanko vemo, kaj so delali, govorili, ko so bili še med nami; a oči jih iščejo zastoj. Le v našem spominu še živijo, v svojih molitvah se jih spominjamo.

Na Vseh svetnikov popoldan hitijo množice na pokopališča, da okrasijo grobove dragih rajnih in pomolijo očenaš za njih dušni blagor.

Toliko jih je letos, ki so oblečeni v žalno obleko; njih oči se solzijo, solze pa padajo v uvelo travico...

Kje ste grobovi? O, veliko jih je jokajočih, ki dobro vedo, da morajo jokati ta dan, srce jih sili na pokopališče, na kraj grobov. — A grobov ni. — Kje ste grobovi?

Starec se upira na palico. Oči se mu topijo v solzah; komaj razločnje prostor pred seboj. „Moj ubogi sin!“ Ne bom te videl več, pa ko bi videl samo le tvoj grob, lažje bi mi bilo pri srcu. Toda tvoj tihi grob je daleč, daleč tam v neznanem kraju.“

Koma in posoda z blagoslovljeno vodo. Oder je bil obkrožen s svetilnicami, ki so svetile na vse strani. Na odru so postavljene palme ter razne druge rastline in cvetlice. Pred odrom je bilo položenih in ob stenah je viselo vse polno veno-ov.

Obvestilo cesarju. — Cesarjevo in prestolonaslednikovo sožalje.

Kmalu po izvršenem umoru je ravnatelj cesarjeve osebne pisarne baron Schiessl obvestil cesarja o strašnem zločinu. Cesar je bil ob tej novici bridko iznenaden in je sprejel vest z globokim sočutjem. — Bratu umorjenega grofa, grofu Henrikju Stürgkh, okrajnemu glavarju v Radgoni, je poslal cesar naslednje brzojavno sožalje:

„Najgloblje pretresen vsled smrti svojega pred malo urami kot žrtev brezbožnega napada umrlega avstrijskega ministrskega predsednika Karola grofa Stürgkha, Vašega prezgodaj preminulega brata, spoznam za potrebno, da Vam, ljubi grof, kakor tudi Vašima bratoma Jožetu in Ferdinandu in sestri grofici Ani Paar dam odkritosrečno zagotovilo, da najiskreneje in s celim srcem delim z Vami bol, ki Vas je zadela ob prebriski izgubi. Z globoko žalostjo se spominjam nepričakovanega konca, ki ga je našlo vedno zvesto, v resnih časih izkušeno in požrtvovalno delovanje grofa Karola. — Franc Jožef.“

Prestolonaslednik nadvojvoda Karol pa je poslal bratu Henrikju sledečo brzojavko:

„Globoko pretresen po brezbožnem napadu, kojega žrtev je v za monarhijo tako znamenitem času postal Vaš brat, se čutim primoranega, da Vam izrazim svoje iskreno in toplo sožalje. Državniku, ki ga je zahrbtni napad izrgal iz življenja in kateri je vso svojo delavnost posvečal dobrobiti države in je vedno ravnal le pošteno, bom vedno ohranil hvaležen spomin.“

Pogreb.

V torek ob 13. uri popoldne je bilo truplo rajnega grofa v poslopiju ministrskega predsedstva blagoslovljeno, odkoder je šel sprevod proti cerkvi sv. Mihaela. V cerkvi je dunajski knezoškof kardinal dr. Piffl truplo slovesno blagoslovil. Od tam se je sprevod pomikal proti južnemu kolodvoru. Cesarja je pri pogrebu zastopal generalni polkovnik nadvojvoda Leopold Salvator. Udeležili so se pogreba na Dunaju navzoči zastopniki tujih, nam nesovražnih držav, ministri, vsi službe prosti generali in štabni častniki, mnogo vojaštva, zastopniki uradov in obilno občinstvo. Ob 11. uri ponoči so truplo z železnico prepeljali v Halbenrain blizu Radgone, kjer se je

Prihitela je mati na pokopališče. Ali goji tiho, četudi bridko nado, da morda najde vsaj en grob 3 svojih sinov, ki so padli za domovino? Njene solzne oči nemirno begajo po pokopališču, iščejo groba, kjer bi se izplakale in izsolzile, a niti enega groba ne najde, dasiravno dobro ve, da mora jokati, jokati!

Tam, kjer se konča vrsta svežih grobov, stoji deklica. Kakor da bi ji čudna misel prišla danes v glavo: „Pojdem na pokopališče, morda pa le najdem bratov grob!“ Nekako pričakovala je, da ga najde. Sedaj pa je spoznala prevaro — bratovega groba ni nikjer. „O ljubi brat, kje počivaš? Tako rada bi pohitela na tvoj grob, da bi ga okrasila s svežimi cvetlicami. Jokala bi, pa tiste solze bi ne bile tako grenke, kakor so te, ki jih jokam sedaj. Povej mi, kje počivaš?“

Ob križu sredi pokopališča sloni žena, mati 4 otrok. Suhe so njene oči, ne ena solza noče privreti iz njih. Zdaj se izvije ženi vzdih tako globok, kakor bi ji hotel iztrgati srce iz prsi. „Mama, jo povprašujejo otroci, „mama, rekli ste, da so ata umrli v vojski; kje pa je njihov grob...?“

O vi vsi, ki zastoj iščete na domačem pokopališču grobov svojih dragih, pojdite tja k Mariji Sedem Žalosti! Poprosite jo, da ona obišče ta dan grobove vaših padlih vojakov tam daleč na mejah domovine. Pojdite k njej in tudi vi boste deležni tolažbe v dneh žalosti in solzi!

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

(Dalje.)

„Sedaj pa prinesem race s kislim zeljem.“ Nekako čudno je zadišalo v obednici po ribah, ko je priromala tako zaželjena divjačina. Pogled nas vseh se je uprl v pečenko, ki je puhnila po gospodski

potreb vršil v sredo ob 11. uri predpoldne. Pogreba se ni mogel udeležiti poslanec dr. Korošec in dr. ...

morjeni grof Stürgkh.

avstrijski ministrski predsednik Karol Marija grof Stürgkh je bil star 57 let. Rojen je bil leta 1859 v Gradcu. Po dovršenih vseučilišnih študijah je stopil leta 1881 v politično službo, katero je pa že leta 1891 zapustil, ko je bil od štajerskega veleposestva izvoljen v avstrijsko državno zbornico. Tri leta pozneje je bil poklican kot referent za avstrijske srednje šole v naučno ministrstvo, kjer je postal dvorni svetnik. V tej dobi je nastal boj za in proti slovenski gimnaziji v Celju. Stürgkh je bil nasprotnik te gimnazije, vsled katere je padlo ministrstvo Windischgrätz ter je izstopil iz službe in odločil državnozbornski mandat. Leta 1896 je bil izvoljen v štajerski deželni zbor in leta 1902 v državni zbor. Ko je leta 1907 zopet in sicer v radgonskem okraju, kandidiral za državni zbor, je propadel proti kršč. soc. kandidatu Krennu; kmalu nato je bil poklican v gosposko zbornico. Grof Stürgkh je bil več let minister. Leta 1901 je postal naučni minister. Dne 3. novembra leta 1911 je postal ministrski predsednik, ter ostal do svoje smrti. Rajni je bil samskega stanu in ima pri Halbenrainu in Klöchu v radgonskem okraju obširna posestva. Njegov brat Henrik je okrajni glavar v Radgoni, drugi brat Jožef je generalni major in tretji, Ferdinand, je pa štajerski namestniški podpredsednik.

Morilec socialdemokrat dr. Friderik Adler.

Morilec je ostal popolnoma miren ter je tistim, ki so šli vanj, rekel: „Prosim, gospodje, jaz vem, kaj sem storil in se dam mirno vkleniti.“ Na vprašanje nekega častnika: „Zakaj ste izvršili ta grozni čin?“ je odgovoril morilec: „O tem se bom zagovarjal pred sodiščem; moje ime je dr. Friderik Adler, sem pisatelj in stanujem v ulici Sonnenhof šte. 6.“ Morilec so izročili policiji in spravili v zapor.

Dr. Friderik Adler je sin socialdemokratskega poslanca, ustanovnika in voditelja avstrijske socialne demokracije, dr. Viktorja Adler. In je star 37 let. Morilec je pisatelj in je obelodanil več političnih in socialnih spisov. Kot govornik je nastopal na socialdemokratskih zborovanjih, tako posebno na Zgornjem štajerskem leta 1911 na volilnih shodih. V pondeljek, dne 16. oktobra, je bil v Gradcu, kjer je s drugom govoril o vojski v zgodovini socialne demokracije. Kot tajnik nemške socialdemokratske stranke je bil dokaj vplivna oseba, ter je skušal svoj vpliv razširiti z znanstvenim listom „Der Kampf“, ki ga je izdajal. Pripadal je najskrajnejšemu radikalnemu krilu stranke ter je skušal ideje poslanca Liebknechta iz Nemčije udeležiti tudi v Avstriji. V začetku vojske je bil vpoklican v vojske, toda vsled srčne hibe je bil oproščen od vojaške službe. Morilec je oženjen in oče treh otrok.

Morilecove rodbinske razmere.

Dr. Friderik Adler je stanoval v dunajskem okraju Margareten v Sonnenhofgasse št. 6. Stanoval je tam že 4 leti; stanovanje je obsegalo dve sobi, majhno sobico, majhno kopalnico in kuhinjo. Ker pa

navadi kar nerazrezana na mizi in vsakdo je menil: duh, vonj ni račji, pa tudi njune na pol odsekane noge so predolge. Nobeden še ni videl niti jedel tako velikih divjih rac in s tako dolgimi kraki. Oberst pokliče kuharja in vpraša:

„Keke barve, da ste bili ti dve zverini?“

Mož se v moje in nas vseh začudenje kratko odreže:

„Beli! Sploh pa vam lahko pokažem odsekano glavo, jo še imam v kuhinji.“

Moj Bog, kako smo vsi zabudali v to račjo glavo, ki je bila bela in držal se je za pečen dolg in na koncu kot igla poostren kljun. Imel sem „pacane“ divje race v resnični podobi navadnih vojniških storkelj, ki jih je ob Dnestru vse polno in se žive od ribjega in žabjega lova. Tristo zlodjev, je bil to smeh in krohot na moj račun, ki kot hvalisani lovec ne ločim dolgokrake storklje od race. Moj zagovor, da živali nisem videl pri nakupu, mi ni pomagal nič, saj mi nobeden ni verjel, da bi bil res tako lahkomišeln in kupil mačka v žaklju. Sram me je bilo; da sem imel kuharja brez družbe tovarišev pri rokah, ki mi bil jedno pošteno primolil, ker mi je nakopal gotovo v cele mesece segajoč posmeh in pikanje. Prvič in zadnjič sem za čas svoje vojne službe bival v mestu in sem se dodobra prepričal in trdno uveril, da človek, ki je kot kaplan oglašal hribe celi čas, ni za v mesto.

Proti večeru istega dne, ki je bil določen divji račji pojedini, smo odkorakali iz mesta v postojanke. Race, ali v resnici storklje, pečene in povrh še malo „pacane“, pa je pojedel od mene tepeni pes. Nikoli nisem tako rad odhajal v podzemeljske rove, kakor tokrat, ko mi je pes snedel gostoljubnost, izmaknil denar iz žepa in se je še povrh mastil z divjo pečenko.

III.

V postojankah.

Tema noč nas je objemala in kriha. Lajna se

stanuje njegova žena z otroci: dve deklici in en deček, več let v Švici, je bival sam v svojem stanovanju. Eno sobo je oddal nekemu podnajemniku, ki je pa moral odriniti k vojakom, ko je izbruhnila vojna. Hišnica Brummer je povedala, da je bil dr. Adler zelo mirna stranka in da ni v hiši z nikomur občeval. Vsak dan je hišnici izročil ključ svojega stanovanja, katero je pospravljala. Tudi v soboto popoldne okoli 12. ure je poiskal dr. Adler hišnico, kateri je popolnoma miren izročil ključ stanovanja. Hišnica ni opazila na dr. Adlerju najmanjšega razburjenja. Izročil ji je ključ in jo prijazno pozdravil, kakor vedno, kadar je občeval z njo. Komistja, ki je preiskala stanovanje, ga je zapečatila.

Morilecove zaslizanje.

Morilec je vedel, da grof Stürgkh vsak dan obedi v hotelu Meißl in Schaidn. Zato je šel v to gostilno in si izbral prostor, odkoder bi mogel v ugodnem trenutku nastopiti proti grofu Stürgkhu. Kakor poroča „Fremdenblatt“, dr. Fric Adler na mnoge vprašanje noče odgovarjati. Ponovno je izjavil, da se je popolnoma zavedal dalekosežnosti svojega čina. Popolnoma trezno je sklenil napad in ga izvedel, ne da bi ga bil kdo nagovarjal in da nima nobenih sokrivcev. Popolnoma se hoče, kakor pravi, zagovarjati še le pred sodiščem. Posamezne izpovedi napadca so tako zmedene, da se dvomi o zavesnosti njegove osebe. Nekateri listi poročajo, da živi ena njegovih sester že več let v bližini.

V nedeljo ob petih popoldne je oče morilčev — poslanec dr. Viktor Adler — prišel v policijsko poslopje ter prosil, da sme govoriti s sinom, kar se mu je tudi dovolilo. V celoti policijskega poslopja se je morilec obnašal popolnoma mirno, brez ugovora sprejema in povzije jetniško hrano ter na stavljena vprašanja odgovarja mirno in stvarno. Dela utis ne sicer blaznega, pa vendar zelo prenapetega človeka, ki ne kaže, da bi njegovo vest obteževala krivda umora. V pondeljek je bil morilec drugič sodnijsko zaslišan; v torek so ga prepeljali v deželno sodišče.

V kmetovo obrambo.

S samim zabavljanjem se ne pride nikjer naprej, najmanj pa v gospodarskih vprašanjih. Ko gotovi ljudje v mestih in industrijskih krajih očitajo kmetu oduševstvo, čes, da izrablja vojsko za to, da zvišuje cene, se s tem niti za vinar cene ne znižajo, marveč rodi se le jeza, ki seveda odgovarja po svoje, prijazno pa pač gotovo ne. Kmet cen svojim pridelkom ni delal pred vojsko, ob vojnem času pa še manj. Vsled tega nereda je prejel silno mnogo trpel in velikokrat prodajal pod ceno; sedaj ob vojnem času, ko ljudje, ki imajo denar, gredo za živili brez ozira na ceno, so cene višje, toda velik del teh cen pa gre drugam nego v kmetov mošnjiček. Da prodaja in nakup kmetijskih pridelkov in potrebščin nista urejena, boli kmeta samega zelo obutno. Ne moremo nezadovoljnežev dovolj glasno in ponovno povabiti, naj povedo, kaj naj reče kmet, ko zdravo koruzo in zdrav ječmen prodaja pod 30 K, skvarjeno koruzo in ječmen (otrobe) pa plačuje nad 30 K.

nas ni upala niti pogledati ne; dospeli smo namreč do kraja, odkoder bi nas sovražnik lahko tudi v noči zapazil in nas malo poškopil s svincom in trdim jeklom. Plazili smo se od onega perečega mesta naprej pritajeno eden za drugim in kolikor mogote sključeno. Pa smo jo odnesli ono noč vsi srečno, brez krvavega žegna, in smo se zbrali polnoštevilno tam v zrabi, tik za že tako na pol pripravljenimi postojankami. Moštvo se je iz grabe plazilo v strelske zakope, polkovni štab pa je ostal v tem jarku. To vam je bila graba, na vsako stran strma kot kozji hrbet in hranila je nekaj zaduhlega zraka, zato pa prav mastnega, pristno galiskega blata do kolen. Z obema rokama sem držal in natezal škorne, sicer bi jih bil pustil v blatu in pri tem delu sem parkrat malo predaleč stopil na stran in že koj ono noč sem se prepričal, kakšna voda da se pretaka po tej preklicani zrabi. Dolgo smo kobacali in cokal, predno smo dospeli v za nas pripravljene rove.

Bile so to pač luknje izdolbene v eno stran te grabe in na znotraj preoblečene z deskami in hlodovjem. Eno dobro stran pa so imele te podzemeljske krtine na prvi pogled namreč, varni smo bili tukaj pred vsemi nasprotnimi pozdravi bodisi v podobni šrapnelov ali granat. Najugodnejše in najlepše izdelan je bil še polkovnikov brolg in ta nam je povrhl služil kot skupna obednica. Midva s stotnikom Franciom pa sva se nastanila v ozki duplini, katero je branilo pred zimskim zrakom samo polovico vrat.

Pa neko drugo novo, doslej nepoznano in nočnemu spanju kaj škodljivo zlo, se nam je pojavilo in odkrilo koj prvo noč. Nikdo ne bi verjel, kdor ni to sam skusil; tukaj je bilo toliko miši, da je bilo bolj zabavala se je golazen prvo noč s tem, da nam je skozi špranje v stropu neprenehoma prožila zemlje v oči in na ležišče. Nobeden ni zatislil očesa in miši so celo noč brundali po glavi naklepi, kako bi se bilo moč ubraniti, da bi v noči ne letela prah in zemlja po meni.

(Dalje sledi.)